

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМ СЕКТОРОМ У ПЕРІОД ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ, СУСПІЛЬСТВА ТА ДЕРЖАВИ

УДК 338.2:658.012

А. Ю. ШАХНО, д-р екон. наук, доц., Л.М. ВАРАВА, д-р екон. наук, проф.,
К.В. ГАЙДАЙ, магістр, Криворізький національний університет

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Сьогодні нестабільність факторів зовнішнього середовища вимагає від компаній детального прогнозування своїх стратегій і поточної діяльності з метою врахування загроз і можливостей для подальшого розвитку і досягнення поставлених цілей. Сучасність вимагає від керівництва кожної організації вміння приймати відповідні управлінські рішення. Бізнес-планування є надзвичайно важливим інструментом для будь-якої компанії, яка прагне досягти успіху на сучасних ринках в умовах інноваційного розвитку, в тому числі і в Україні. Його можна розглядати як ефективний інструмент сучасного менеджменту, за допомогою якого бізнес може визначити мету і завдання своєї діяльності, сформулювати ефективну стратегію, привернути увагу інвесторів, оцінити ефективність компанії, розробити комплекс заходів щодо поліпшення результатів діяльності або запобігання негативним явищам [1].

Правильно складений бізнес-план оцінює ризики та вигоди, планує бюджет і фінанси, планує дії компанії та ресурси, які вона використовуватиме. Отже, можна з упевненістю сказати, що бізнес-план є ключовою відправною точкою для підприємницької діяльності. Це найважливіше джерело накопичення стратегічної інформації та метод управління, який безпосередньо впливає на майбутнє становище підприємства, описує шлях досягнення прибутковості. Сучасна економіка України спрямована на розбудову інноваційно-інвестиційної моделі економіки, де одним з головних напрямів соціально-економічної політики країни є розвиток малого та середнього бізнесу [2].

Світовим банком було розроблено рейтинг країн світу щодо сприятливості умов бізнес-планування та ведення бізнесу. Станом на 2020 рік Україна піднялася на 7 позицій, з 71 на 64 серед 190 країн світу. За показниками забезпечення виконання контрактів Україна займає 63 місце в рейтингу, що свідчить про відсутність конкретних, чітко спланованих і логічно обґрунтованих бізнес-проектів, з чого можна зробити висновки про те, що в нашій країні низький рівень розвитку бізнес-планування, а отже, цю сферу потрібно розвивати. Найгірші позиції Україна займає у сфері вирішення питання неплатоспроможності позичальника – 146 місце зі 190 можливих [3].

З нашої точки зору, для вдосконалення процесу бізнес-планування необхідно вжити наступних заходів. По-перше, аналізувати ринок та конкурентів. Перед складанням бізнес-плану необхідно провести детальний аналіз ринку та конкурентів, оцінити їх потенціал та визначити можливості для розвитку. По-друге, вдосконалити нормативну базу шляхом доопрацювання вже існуючих законодавчих актів, що регулюють діяльність суб'єктів господарювання. По-третє, розробляти гнучкі плани. Бізнес-план має бути гнучким та пристосовуватись до змін у ринкових умовах та конкуренції. Наприклад, можна розробляти плани на кілька рівнів - короткострокові, середньострокові та довгострокові, залежно від терміну реалізації проекту. По-четверте, залучати експертів. Під час складання бізнес-плану корисно залучати експертів з різних сфер, щоб отримати професійну допомогу та підтримку в розробці стратегії та плануванні. По-п'яте, постійно оновлювати плани. Бізнес-план не є статичним документом, його потрібно постійно оновлювати та коригувати в залежності від змін у ринкових умовах та конкуренції.

Таким чином, хоча законодавчого акту, який би зобов'язував компанії складати бізнес-план, немає, сьогодні в Україні все ще існує велика кількість постанов, які формують бізнес-середовище для компаній. Процес бізнес-планування дуже важливий, оскільки він дає можливість проаналізувати всю складність майбутнього бізнес-процесу. Саме на основі планування майбутньої поведінки свого бізнесу на внутрішньому та міжнародному ринках компанія має реальну можливість мінімізувати внутрішні, а іноді й зовнішні ризики компанії, щоб зберегти гнучкість в управлінні компанією в умовах інноваційного розвитку економіки.

Список літератури

1. Пекна Г.Б., Білокур Г.В. Бізнес-планування та його роль у сучасних умовах розвитку України. *Вчені записки університету «КРОК»*. 2018, №49. С. 196-202.
2. Kuzmin O., Bublyk M., Shakhno A., Korolenko O. and Lashkun H. Innovative development of human capital in the conditions of globalization. *The International Conference on Sustainable Futures: Environmental, Technological, Social and Economic Matters (ICSF 2020)*. E3S Web Conf., Vol. 166. 2020, №13011. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202016613011>
3. **The World Bank**, 2023. About Business Ready (B-READY). URL: <https://www.worldbank.org/en/businessready>